

KUSTBON

Prenumerationspris $\frac{1}{1}$ år Kr. 3:— $\frac{1}{2}$ " " 1:50	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR	Utlandet: $\frac{1}{1}$ år Kr. 4:— $\frac{1}{2}$ " " 2:—
--	--	--

En Nuckö folkskola för c:a 40 år sedan.

Med djup rörelse har jag läst i "Kustbon" om svenskarna i Kors och den hårda tid de fått genomleva. Att de svenska barnen tvingades med tukt och aga att lära estniska, därom har jag också hört många berätta. Så fick t. ex. en litet svensk flicka, som under rasten vågat tala sitt förbjudna modersmål med sin kamrat, till straff ligga på knä i skamvrån — en straffmetod, som var mycket modern på den tiden. Ävenså spelade riset och käppen i lärarens hand under denna tidsperiod, andra hälften av 19:de århundradet, en viktig roll.

I de blandspråkiga skolorna i Nuckö voro förhållanden även mycket beklagansvärda, om ock något mildare än i nämnda skola i Wichterpal. Från min egen skoltid i S. folkskola för c:a 40 år sedan kunde ja hämta många exempel.

Av skolans 30—40 elever voro omkring 2/3 svenskar och 1/3 ester. Låt vara att de svenska barnen voro talrikare, bedrevs undervisningen huvudsakligen på estniska. Religionstimmarna och några läsövningar var det enda, som hölls på svenska. Någon svensk skrivning förekom ej. Också var läraren här, som vid en del andra svenska skolor, om ock av svensk börd, med estnisk utbildning. Han måste ock villigt lyssna till skolöverhetens föreskrifter. Prästen i församlingen var skolföreståndare och inspektor.

Jag minns, huru svårt de svenska barnen hade att inplugga de estniska läxorna, isynnerhet vållade geografien de små svenska flickorna många bekymmer och bittra tårar, isynnerhet som

det hörde till straffmetoden att vid middagsrasten lämna de bestraffade utan mat — de fingo under tiden stå i skamvrån. Bekymmersamt var det även, då småttingarna efter skoldagens slut fingo sitta kvar i klassen 1—2 timmar och plugga på de mycket svåra läxorna, som de icke kunde begripa. Den maktägande prostten, som tycktes hava ett visst intresse för skolundervisningen, var icke mindre angelägen att föresta svenskarna och att få en enspråkig församling. Han skrev ock lag för "skolmeiston" (skolmästarren). Så gick avsvenskningen med raska steg i de blandade byarna i egentliga Nuckö och Sutlep. Ryska språket, som hittills varit ett läroämne, fick nu under tiden mera plats och från 1890-talet påbörjade förryskningen på fullaste allvar. Nu blir undervisningspråket ryska för både svenskar och ester. Översättningarna till och från ryska samt alla förklaringar skedde på estniska. Prästernas myndighet i skolfrågor övergår till de ryska myndigheterna. Den korta folkskolekursen — 3 korta skolår — från den 15 okt. till den 15 april — måste användas för inövning av ryska språket, som man dock icke hann långt med. Kunskaperna bliva ytterst ringa även i andra ämnen. Vi kan säga, att förryskningsperioden, som slutade 1917, räckte omkring 30 år.

Vem tog vara på våra svenskers nationella behov, då folkskolan började sitt arbete på 1860-talet? Ingen. Huru mycket hade då icke kunnat åstadkommas! Mycket som efteråt ej mera kunnat räddas.

Den svenska nationella väckelsen, som uppstått under den ryska

tiden, har gjort mycket för svenskhetens bevarande, men medel har saknats alltjämt till framgångsrikt arbete. Hava de bättre lottade här hemma och ute gjort vad de kunnat för dessa stamfränder? Är det icke en stor mission, större än många andra, att hjälpa bröderna! ? *Nucköbo.*

Brev från Vormsö.

Två steg framåt.

I Vormsö kommunalstämma behandlades den 22 dennes även frågan om Magnushof herrgårdsbyggnad, varvid beslöts att till regeringen ingå med ansökan om att få nämnda byggnad med därtill hörande jord till svenskt ålder domshem. Det är att hoppas, att regeringen tillmötesgår detta billiga anspråk, så att våra mindre bemedlade svenska åldringar kunna njuta ro och vila, där deras fäder och förfäder en gång pinats och plågats.

Samma kommunalstämma beslöt ovannämnda dag med överväldigande majoritet även att bygga en ordentlig brygga i Sviby hamn, som i över 20 år varit öns mest trafikerade hamn, men där man tills dato varit tvungen att taga sig fram på sviktande lantgångar. Även vägen till nämnda hamn har ej av landets fäder varit intagen i det allmänna vägnätet. Nu hoppas man emellertid att såväl regeringen som kretsrådet tar del i omkostnaderna. På detta sätt blir både hamnen och vägen, som leder dit, tidsenliga. Endast öns huvudlänsman vägrade att taga del i omkostnaderna, men det spelar en mindre rol.

Ett steg bakåt.

Enligt skrivelse från Viks kretsråd till Vormsö kommunalstyrelse

har Norrby folkskola orätt begagnat regeringens understödsmedel för obemedlade elever. I skrivelsen fordras att pennin-garna måtte rätt användas. Få se hur föreståndaren för nämnda skola tänker ordna saken.

Agrarpartiets förslag angående förändringen av Estländska Republikens grundlag.

Länge ha vissa partier, isynnerhet agrarerna (jorddurkarpartiet) väckt frågan om förändring av Estländska Republikens grundlag. Under valstriden i maj d. å. gavs även många löften i detta syfte. Nu har agrarpartiet i riksdagen den 7 dennes till riks-äldsten inlämnat sitt förslag om grundlagens förändring.

Förslaget, som utarbetats av före premiärministern, riksdagsmannen K. Päts, och professorn vid juridiska fakulteten i Dorpat, J. Uluots, förutser väsentliga förändringar i grundlagen. Nämnas må presidentinstitutets införande. Presidenten väljes av folket på 5 år. Kandidaten måste vara minst 40 år gammal och rekommenderad av minst 10.000 röstberättigade väljare. Antalet riksdagsmän minskas till 50 (från 100) och väljas på 4 år.

Presidenten kan, om rikets intressen så fordra, hemförlova riksdagen, och bestämma nya val under två månaders tid efter hemförlovningen. Riksdagsmännen få ersättning för sitt arbete, dock icke för flera än 5 månader om året.

I de motiv som anföras för lagförändringen framhålls, att f. n. all makt koncentrerats i riksdagen, som äger större makt och myndighet än något annat parlament. Presidentämbetet, som lagförslaget förutser, skulle framtagna riksdagen några alligganden.

Detta förslag, som har både sina starka och svaga sidor, kommer nog att ännu få genomgå många luttringar och diskussioner, innan det hinner till parlamentet.

Tänk på sjömännen!

Julen nalkas och må vi därför tänka på dessa våra söner, bröder och familjemedlemmar, som hava att fira denna glädjens och fridens högtid fjärran från hemmet, ofta i främmande land.

Må vi hjälpas åt att bereda julglädje åt dem!

Som lämpliga gåvor anhålles tacksamt om sticade yllsaker:

halsdukar, strumpor, vantar, o. s. v. Gåvorna, som lämpligast kunde förses med en hälsning från givaren, ett bibelspråk, o. dyl., mottagas tacksamt till d. 10 december av kyrkoherde Nilsson, Vormsö, prost Tannebaum, Nuckö, och missionspastor Rydén, Rickholtz, Nuckö, för vidare befodran till Sjömanhemmet i Reval. I Reval mottagas gåvorna å Sjömanshemmet.

Å Estländska sjömansmissionens vägnar:

H. Pöhl,
Föreståndare

Utlandssvensk! Tala blott ditt svenska modersmål så ofta det är möjligt! Tala det alltid i din familj! Älskar du själv dina fäders språk, skola även de bland dina familjemedlemmar, som ej till äventyrs kunna det, också så småningom lära sig det.

Tala svenska med dina barn! De ha rätt att få lära sin af föfäders språk, och detta språk harrätt till dem.

I festligt lag bland landsmäntala aldrig annat språk än svenska! Ingen fest är svensk, om ej det svenska språket ljuder där offentligt och enskilt.

Allsv. Saml.

Den gångna veckan.

Natten till söndagen dog den kände franske statsmannen Clemenceau i en ålder av 88 år. Clemenceau var redan en längre tid orkeslös och småningom avtynade han, tills han insomnade, enligt läkarnas utlåtanden, fullkomligt stilla. Med honom har bortgått en av världens störste statsmän och betydelsen av hans arbete kan ännu icke fullt uppskattas.

Under loppet av den gångna veckan ägde ett par större eldsvådor rum i Reval, varvid en packlädsfabrik och en snickeri-verkstad nedbrunno; i förra fallet anses mordbrand föreligga.

I lördags utfördes i Revals Centralsjukhus en anmärkningsvärd operation i det att man bedövade patienten medelst hypnos i stället för med kloroform. Operationen utfördes av dr. Kirman och som hypnotisör fungerade dr. Kirschenberg. Alla kloroformbedövningens „efterverkningar“

kunde därigenom således undvikas, och efter operationen befann sig patienten utmärkt väl.

Från Moskva meddelas, att flera krigsfartyg ur Rådsryslands östersjöflotta under närmas-te tiden skola företaga långfärder till främmande länder.

Lettlands riksdag har kommit till den slutsatsen att medlemmarna av det beryktade Baltiska lantvärdet icke kunna räkna med att få jord i Lettland, all-denstund de icke kämpade för Lettlands självständighet, utan emot.

Rådsryska trupperna ha i Mandjuriet begynt en allvarlig offensiv. Sålunda meddelar rys-sarnas generalstab att ryssarna avväpnat 8000 kinesar och tagit stora massor av vapen och andra krigsförnödenheter. Dessutom ha ryssarna intagit två betydande städer Dalainor och Mandschuli.

Enligt senaste meddelanden från Harbin intogo ryssarna staden Hailar vid östkinesiska banan. Staden Mulin belägras av ryssarna. Kineserna ha förlorat c:a 12000 man.

Kwansi-armén förenad med Tjangfatkveis. Agence Indopacifique meddelar att läget i Kina betydligt förvärrats. Det bekräftas att hela Kwangsi-armén är på framryckning mot Kanton och har intagit Vutsiou. Den söker nu förena sig med Tjangfatkveis' trupper. I Kanton råder stor oro. Kommunisterna ha förnyat sin verksamhet och på torsdagen kastades bomber i närheten av re-geringsbyggnaden.

När Amur frusit, skola råds-trupperna besätta östbanan. Observers Shanghaikorrespondent meddelar, att konsulskåren i Gharbin haft en sammankomst, vid vilken dryftades det kristiska läget i Mandjuriet. Bland annat framhölls, att rådsryssarna av allt att döma redde sig till en intensiv framstöt. På kinesiskt håll anses, att så snart Amurfloden jämte dess tillflöden ordentligt frusit, bemäktiga sig östkine-siska banan. Amurfloden håller som bäst på att isbetäckas.

Parisblatet Vozrozjdenije berättar efter tidningar i fjärran östern, att till Charbin anlant två sovjetofficerare Ivanovskij och Romanovitij, vilka deserterat från 14 rådsryska divisionen, som är förlagd vid Mandjuriets nordgräns. Desertörerna förmälde, att stor

brist på livsmedel härskar bland trupperna i Östsibirien. Hungern har försvagat disciplinen. Soldaterna röva och plundra systematiskt. Bland annat ha plundringståg företagits in i Mongoliet, där betydande spannmålsförråd och boskapshjordar tagits som byte. Enligt vad desertörerna gjorde gällande, skulle Blüchers pågående operation på mandsjuriskt område främst ha till syfte anskaffning av livsmedel. Den proviant, som genom plundring anskaffas, är dock ej tillräcklig för att under en längre tid framtå trygga truppers livsmedelsbehov. Under vinterns lopp kommer situationen för de rådsryska östarméerna säkerligen att bli synnerligen kritisk. Desertering är en alldaglig företeelse. Rödgardesterna vilja ej föra krig. Under de senaste veckorna hade i de två officerarnas regemente 79 man deserterat.

Tack.

Birkas folkhög- och lantbruksskola har för sitt bibliotek såsom gåva av dels Hvilans folkhögskola och dels av agr. Gustav Ågren genom rekt. E. Ingers, Hvilan, mottagit en värdefull samling av äldre böcker.

För den värdefulla gåvan bevi till givarna få framföra vårt hjärtliga tack.

De ärade prenumeranter, som ännu icke erlagt sina sin avgift uppmanas vänligen att göra det med det snaraste. Ävensom att förnya prenumerationen.

Flodvägen i New Foundland. Den ofantliga tidvattenväg som på måndagen svepte in över New Foundlands sydvästra kust över ett landområde av hundra engelska mils bredd, krävde mellan 30 och 40 människoliv. Betydande materiella skador ha åstadkommits. På grund av telegrafafförbindelsernas fullständiga avbrytande äro tills vidare närmare detaljer rörande naturkatastrofen okända. Statsångaren Meigle har avgått till olycksplatsen med läkare och sjukvårdsutrustning samt livsförnödenheter.

Svåra stormar vid Spaniens kuster. Häftiga stormar ha härjat utmed kusten och talrika fiskarfartyg ha lidit skeppsbrott. Man svävar i ovisshet om besättningarnas öde. I Villamartin ha bomullsplantagerna förstörts genom häftiga skyfall.

Lördagen den 7 december kl. 7 e. m. anordnar S.O.V: s ungdomsavdening

„Enighet“

aftonsamkväm

med julbasar, sång, musik tablåer m. m. i K. F. U. K lokal, Bredgatan 5.
Om livligt deltagande beder

Festkommittén.

Äktenskapsbrotten och strafflagen. I tyska riksdagens strafflagsutskott föreslog i måndags Landsberg, socialdemokrat, att strafflagens par. 312, som upp-tager straffbestämmelser för äktenskapsbrott, helt skall strykas ur lagen.

Vid omröstningen i utskottet röstade demokrater, socialdemokrater och de övriga partiernas representanter mot detta förslag. Fjorton röster stodo mot fjorton, varför avgörandet i riksdagen motses med stor spänning.

Svarta havets botten sjunker. Den vetenskapliga expedition, som under någon tid varit sysselsatt med undersökning i Svarta havet och Asovka sjön, har nu enligt ett telegram från Sevastopol avsluat sitt arbete. De uppnådda resultaten visa tydligt, att en sänkning av Svarta havets botten försiggått. Expeditionen har kommit till den slutsatsen att sänkingsprocessen i detta hav pågår sedan århundraden tillbaka.

Telegrafkatastrof utan motstycke. De många brotten på Atlantkablarna aro en katastrof utan motstycke i telegrafiens historia. Från New Vork sprider sig en solfjäder av undervattenskablar ut över hela oceanen, och reparationsarbetet torde bli mycket svårt. Havsbotten är överallt mycket ojämn. På många ställen sväva kablarna mellan under vatt-net liggande bergstoppar, och det är på dessa punkter, som katastrofen inträffat. Vulkanutbrotten ha höjt och sänkt den klippiga havsbotten, och under de våldsamma förskjutningarna ha de fritt svävande delarna av kablarna sprängts.

Det närmaste brottet ligger 300 — 400 km. från kusten av Nova Scotia och tre kabelångare äro på väg från amerikanska och engelska kusterna. Många av kablarna äro brutna på flera ställen och tio av de tjuguen linjerna äro ur funktion. Alla bolag ha haft stora förseningar och i stor utsträckning har man övergått

till att sända de viktigaste telegrammen trådlöst. — St. T.

Stort egyptisk forngravfynd av amerikan. En expedition från Metropolitan Museum för utgrävningar i Egypten har upptäckt en 3,400 år gammal grav, som gömmer drottning Meryetamun och vilken i prakt skall vara jämförlig med Tut-anch-Amsons. Meryetamun var dotter till Thotmes III. en av Egyptens störste erövrare, och maka till hans arvinge och efterträdare, Amenhotep II. Omkring 1049 f. Kr. plundrades grav-en, men återställdes delvis. Mumien hittades innaför två kistor, av vilka den yttre ursprungligen varit av samma rikedom som Tut-anch-Amsons. Drottningens inre kista har också varit praktfullt utsmyckad och täckt med guld. Rövare antas emellertid ha bortfört skatterna för nära 3,000 år sedan, ehuru alla tillbehör tydligen åter målats och restaurerats, sedan helgerånet upptäckts.

Två högar med stenspillror i slutningen nedanför ett tempel ledde ledaren för expeditionen, Herbert Winlock, på spåren, men först efter sex veckors grävning kröntes ansträngningarna med framgång.

Forskarna voro överraskade av gravens storek. I den yttre kammaren låg mumien av en enklare kungadotter av en yngre dynasti i en kista utan lock. Allt var i största oordning, som om det lämnats i hast av begravningsföljet. Meryteamun hittades i en djupt innanför belägen gravkammare. Det var nödvändigt att slå en provisorisk bro över en djup källa som avdelade graven för att nå dit. Möjligen var det befintligheten av denna källa som skrämte begravningsföljet.

Kyrkliga meddelanden.

S:t Mikael församlingen.

Död: Änkan Kristina Schönb-berg, född Westerblom 75 år, 24 d. gammal. Begr. å Fischermay d. 15 d:s.

I sönd. i advent förrättas högmässa med skriftermål och nattvarsg. med början kl. 11., vartill församlingens konfirmerade ungdom hälsas särskilt välkommen. Kollekt till barntidningsprenumeration. Kl. 6 e. m. samma dag Adventsvesper.
H. Engström.

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och komfortablaste hotell.
Fullständiga toalettrum med bad till varje rum och dubletter.
Förstklassig Restaurant.
Moderata priser.
Dans måndag och fredag.

F I S K A R E !

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)
DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk konsession)
Tönismägi l. TALLINN Telefon

Mc CORMICK-DEERING INTERNATIONAL

LANTBRUKSMASKINER

BRUKET BÄST - I LÄNGDEN BILLIGAST

BEGÅR KATALOGER!

ARTIEBOLAGET

INTERNATIONAL HARVESTER Co.

NORRKÖPING — MALMÖ

RESTAURANT D A M B E R G

MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMENDERAS

Beställningar av bord N. 12911. N. 6285.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturgatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utval av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl tempererade maltdrycker.

„Besök Borås“

Stadshotellet i
L I N D E S B E R G

REKOMMENDERAS

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.
NORRKÖPING

REKOMMENDERAS.

STADSHOTELLET

MOTALA

rekommenderas. 1sta klass restaurant och festväning. Bekväma och trevliga resänderum. Telefon: Namnanrop. (1778)

„Apoteket Hjorten, Örebro.“

STADSHOTELLET, HEDEMORA

Rekommenderas! Modernt Hotell & Restaurang.

Fullständiga rättigheter. Tel. Namnanrop.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

Jönköpings stads och läns sparbank
Stiftad 1831.

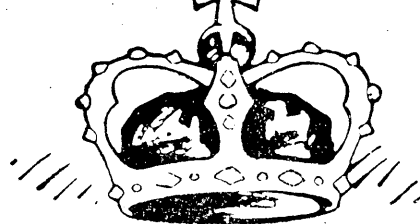
Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Smålands Taberg.

Tillbringa Eder semester i Dalarne och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om storslagen natur och intressanta platser räknas bland Sveriges främsta.

Bekvämate förbindelser
med Bergslagsbanan.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LINNEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Rekvirera

Svenska Lärarförbundetsårsskrift!
Pris: 50 cent. Trots livlig efterfrågan kan den ännu erhållas.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet Linköping. Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbelrum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2.50 kr. Middagar 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Reserverad annonsplats

Aktiebolaget Åbolands Bank, Å B O.
Filiarer i: HFLSINGFORS, EKENÄS, KIMITO MAREIHAMN, NYSTAD, PARGAS och SALO.
HÖGSTA DEPOSITIONSRÄNTA 7 HALV PROC.